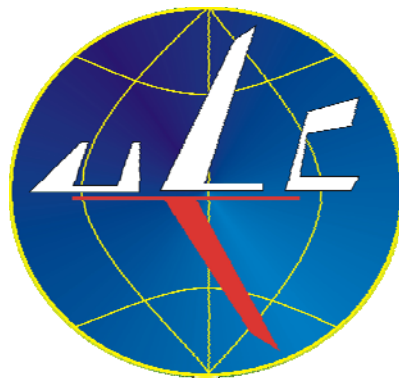

Urząd Lotnictwa Cywilnego

Działalność polskich przewoźników w 2008 r.

Opracowanie:

Jerzy Liwiński

Ośrodek Informacji Naukowej,
Technicznej i Ekonomicznej

Działalność gospodarcza w zakresie lotniczych przewozów pasażerów i ładunków oraz świadczenie usług, unormowana jest zapisami ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. *Prawo Lotnicze*, a także rozporządzeniami wykonawczymi Ministra Infrastruktury. Na wykonywanie przewozów wymagane jest posiadanie Certyfikatu Przewoźnika Lotniczego AOC¹ (Air Operator Certificate), natomiast na działalność usługową - Certyfikatu Usług Lotniczych AWC² (Aerial Works Certificate). Dokumenty te są wydawane w formie decyzji administracyjnych przez Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego (ULC). Do świadczenia zarobkowych przewozów lotniczych koniecznym jest też uzyskanie koncesji, która jest wydawana po analizie dokumentów prawno-finansowych.

W 2008 roku do wykonywania przewozów osób lub ładunków uprawnionych było 15 firm, a do świadczenia usług lotniczych – 35³.

Przewozy pasażerskie 2008

W 2008 roku na pokładach polskich statków powietrznych przewieziono łącznie 5246,4 tys. pasażerów, z tego: PLL LOT (z EuroLOT) – 4056,6 tys⁴., Centralwings – 961,7 tys., pozostałe firmy i spółki prywatne - 222,1 tys. oraz lotnictwo sanitarne – 6,0 tys.

Grupa LOT (PLL LOT, EuroLOT i Centralwings)

Polskie Linie Lotnicze LOT (z EuroLOT) przewiozły ogółem 4056,6 tys. pasażerów - o 222 tysięcy mniej niż w roku poprzednim (spadek o 5%). Około 20% pasażerów zostało przewiezionych w rejsach krajowych (w ramach siatki połączeń PLL LOT), przez regionalną linię lotniczą EuroLOT.

¹ Certyfikat AOC uprawnia do świadczenia regularnych lub nieregularnych zarobkowych przewozów: pasażerskich, towarowych, sanitarnych i medycznych lub lotów śmigłowcowej służby ratownictwa medycznego.

² Certyfikat AWC uprawnia do działalności usługowej, w tym wykonywania lotów: agrolotniczych, patrolowych, fotogrametrycznych, przeciwpożarowych i gaśniczych, poszukiwawczo-ratowniczych SAR, a także prowadzenia prac budowlano-montażowych przy użyciu śmigłowców.

³ 7 operatorów może realizować usługi agrolotnicze oraz loty patrolowe i inspekcyjne. Sześciu może wykonywać loty przeciwpożarowe i gaśnicze, pięciu loty fotogrametryczne, dwóch prace budowlano-montażowe przy użyciu śmigłowców, a jeden loty poszukiwawczo-ratownicze SAR. Rynek polskich usług lotniczych stanowią głównie małe przedsiębiorstwa świadczące jeden lub dwa rodzaje prac. Jedynie trzy spośród nich prowadzą działalność na większą skalę, świadczą więcej niż cztery rodzaje prac lotniczych (PZL Świdnik, LPU Heliseco i Aeroklub Ziemi Lubuskiej). Ich obszar działania ogranicza się do terytorium Polski (18 operatorów) lub regionu Europy (17). Tylko trzy przedsiębiorstwa eksportują usługi lotnicze do innych regionów świata (Afryka, Bliski Wschód, Azja i Ameryka Północna).

⁴ Podane wyniki przewozowe PLL LOT (EuroLOT) nie są autoryzowane. Oficjalne wyniki będą opublikowane w Raporcie Rocznym 2008.

Samoloty PLL LOT wykonały 60,1 tys. rejsów (nalot 110,8 tys. godz.), w tym: Boeing 767 – 3,1 tys. rejsów, Boeing 737 – 14,0 tys., Embraer 170/175 – 30,8 tys. i Embraer 145 – 12,2 tys.

W ubiegłym roku przewoźnik odnotował niekorzystne wyniki finansowe. Rekordowa strata w działalności podstawowej wyniosła 700 mln zł, z tego 300 mln to nietrafione transakcje zabezpieczające ceny zakupu paliw lotniczych. Uzyskane wyniki finansowe są najgorsze w historii działalności przewoźnika (2007 r. – zysk 161 mln zł).

Regionalna linia lotnicza **EuroLOT** należy w całości do PLL LOT i wykonuje głównie rejsy w ramach jego siatki połączeń. Loty regularne wykonywane są na dwudziestu kierunkach krajowych i zagranicznych. Od kilku lat EuroLOT realizuje też przewozy czarterowe, głównie rejsy ad-hoc dla zorganizowanych grup podróży. Są to loty typu biznesowego lub rekreacyjnego, jak np.: obozy integracyjne, konferencje, przejazdy grup turystycznych, drużyn sportowych, zespołów muzycznych i innych. Ich liczba jest jednak ograniczona.

Ubiegłoroczne wyniki przewozowe EuroLOT to 990 tys. pasażerów, z tego tylko 1,5 tys. we własnych rejsach czarterowych. Samoloty EuroLOTu wykonały łącznie 28,1 tys. rejsów (ATR 72 – 17,4 tys., ATR 42 - 10,7 tys.) spędzając w powietrzu 35,5 tys. godzin. Przewoźnik dysponuje obecnie flotą 14 turbośmigłowych samolotów krótkiego zasięgu: ośmiu 64-miejscowych ATR-72 i sześciu 46-miejscowych ATR-42.

Samoloty linii lotniczej **Centralwings** wykonały 8,8 tys. rejsów w łącznym czasie 23,9 tys. godzin lotu. Ogółem przewiozły 961,7 tys. pasażerów, w tym w lotach niskokosztowych - 450 tys. i w czarterach – 511,7 tys. W stosunku do wyników 2007 roku przewozy zmniejszyły się o 32%. Średnie wypełnienie samolotów w lotach czarterowych wynosiło 80%, a w rejsach niskokosztowych - 64%.

Linia lotnicza Centralwings została założona przez PLL LOT i była zarejestrowana jako spółka: Nowy Przewoźnik Sp. z o.o. W 2008 roku realizowała czartery turystyczne, a przez kilka miesięcy również loty niskokosztowe. Siatka połączeń czarterowych obejmowała głównie kurorty leżące w basenie Morza Śródziemnego i Egipcie, a regularne połączenia niskokosztowe wykonywane były do Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Portugalii, Irlandii i Włoch. Przewoźnik dysponował flotą dziewięciu samolotów typu B737-300/400.

26 marca 2009 r. Zarząd Polskich Linii Lotniczych LOT w ramach upraszczania struktury kapitałowej LOTu podjął decyzję o rozwiązaniu spółki Nowy Przewoźnik Sp. z o.o. i rozpoczęciu procesu likwidacji linii lotniczej Centralwings.

Air Italy Polska, Jet Air i SkyTaxi

Linia lotnicza **Air Italy Polska** w 1043 rejsach przewiozła 175,7 tys. pasażerów. Jest ona wiodącym w kraju przewoźnikiem czarterowym, który wykonuje loty na trasach europejskich i międzykontynentalnych, na rzecz polskich i zagranicznych biur podróży. Do realizacji połączeń wykorzystywane są dwa samoloty dalekiego zasięgu B757-200ER, a od grudnia 2007 r. również jeden szerokokadłubowy Boeing 767-200. Oferta przewozowa tej linii obejmuje m.in. bezpośrednie loty do egzotycznych miejsc na świecie, w tym do Bangkoku (Tajlandia), Cancun (Meksyk), Varadero (Kuba) i Goa-Colombo (Indie – Sri Lanka). Rejsy wykonywane są z głównej bazy operacyjnej – lotniska Warszawa-Okęcie oraz lotnisk regionalnych w Katowicach, Gdańsku, Poznaniu i Wrocławiu. Air Italy Polska wchodzi w skład Grupy Air Italy, dzięki czemu może korzystać z floty należącej do Grupy oraz jej wsparcia technicznego i operacyjnego.

Jet Air w 5 tys. rejsów przewiózł 32,8 tys. pasażerów. W stosunku do wyników 2007 roku spadek liczby przewiezionych pasażerów wyniósł 30%. Był on spowodowany zakończeniem wykonywania operacji w ramach siatki połączeń PLL LOT (głównie loty z Warszawy do Bydgoszczy, Katowic, Zielonej Góry i Krakowa). Przewoźnik rozpoczął realizację lotów w ramach własnej siatki połączeń, która na koniec roku wynosiła cztery trasy krajowe (w tym dwie z pominięciem Warszawy) oraz trzy międzynarodowe do Wiednia, Kopenhagi i Berlina. Flotę stanowią trzy 18-miejscowe BAE Jetstream 32.

SkyTaxi w 655 rejsach przewiózł 5,5 tys. pasażerów oraz 100 ton ładunków. Były to głównie loty czarterowe realizowane na zamówienie klientów z kraju i zagranicy. Pasażerami samolotów przewoźnika były zespoły sportowe (np. drużyny siatkarskiej Ligi Mistrzów – Final Four 2008), loty z kibicami na mecze Euro 2008 w Austrii i Szwajcarii, a także osoby uczestniczące w zabezpieczeniu różnego rodzaju imprez i konferencji. SkyTaxi wykonywał też loty specjalne z osobami deportowanymi, z eskortą na pokładzie. Natomiast w lotach towarowych realizowane były przewozy ładunków niebezpiecznych oraz cargo dyplomatyczne i wartościowe, na które wymagane są specjalne zezwolenia i certyfikaty. Sky Taxi użytkuje dwa samoloty SAAB 340.

WEA White Eagle Aviation przewiózł 2,0 tys. pasażerów i 50 ton ładunków. Przewoźnik użytkował trzy samoloty typu ATR 42, które wykonywały loty w ruchu krajowym i międzynarodowym. Przez większą część roku przewozy były wykonywane w bardzo ograniczonym zakresie, a liczby przewiezionych pasażerów i ładunków były nieporównywalnie mniejsze niż w latach ubiegłych. Od drugiej połowy roku przewoźnik rozpoczął proces zawieszania działalności przewozowej dokonując m.in. znacznych redukcji personelu.

General Aviation Sp. z o.o. wykonywał przewozy osób, a także świadczył różnego rodzaju usługi lotnicze (posiada też certyfikat AWC). W ubiegłym roku statki powietrzne przewoźnika wykonały 1200 lotów przewożąc 3,6 tys. pasażerów, z tego: samolotami An-2P, PZL-104 i Beech 350 – 3,2 tys. oraz śmigłowcami BELL 407 i 427 – 0,4 tys.

Jet Service wykonywał loty czarterowe, głównie dla ludzi biznesu i VIP. Były one realizowane głównie na zamówienie osób, którzy najwyżej cenią swój czas, komfort oraz dyskrecję podróży. W ubiegłym roku przewoźnik w 1060 rejsach przewiózł 2,5 tys. pasażerów i były to głównie rejsy zagraniczne. Jet Service dysponuje odrzutowcami klasy biznes typu Cessna 525, Cessna 560, Bombardier Global 5000 i Bombardier CL300, o komfortowym wyposażeniu kabiny pasażerskiej. Samoloty realizujące loty biznesowe posiadają od 4 do 10 miejsc.

Lotnictwo sanitarne

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lotnicze Pogotowie Ratunkowe realizował zadania z zakresu medycznych czynności ratunkowych HEMS (HEMS Helicopter Emergency Medical Service - Śmigłowcowa Służba Ratownictwa Medycznego) oraz lotniczego transportu sanitarnego. W 2008 roku wykonano ogółem 7048 lotów, w tym 6472 śmigłowcowych lotów ratowniczych i do wypadków oraz 596 samolotowych transportów międzyszpitalnych. Na pokładach statków powietrznych przetransportowanych zostało ogółem 6049 pacjentów.

Śmigłowce sanitarne biorące udział w systemie ratownictwa HEMS znajdowały się w 16 regionalnych bazach stałych i jednej sezonowej, zlokalizowanych na terenie całego kraju (obecnie jest 17 baz stałych), na wyposażeniu których znajdowało się 17 śmigłowców Mi-2 Plus i jeden Agusta A109E. Zadania transportu medycznego na obszarze kraju i zagranicą realizowały dwa specjalistyczne samoloty sanitarne typu Piaggio P.180 Avanti.

W czerwcu 2008 roku Ministerstwo Zdrowia podpisało umowę z francusko-niemieckim konsorcjum Eurocopter na dostawę dla Lotniczego Pogotowia Ratunkowego 23 nowoczesnych śmigłowców Eurocopter EC-135. Obecnie trwa realizacja poszczególnych punktów umowy. Lotnicze Pogotowie Ratunkowe przygotowuje się na przyjęcie nowych śmigłowców, zatrudniany jest nowy personel. Piloci i mechanicy przechodzą szkolenia w Polsce i zagranicą.

Przewozy ładunków

Lotniczy transport ładunków jest miernikiem wymiany międzynarodowej, a jego specyfiką krótki czas realizacji. Jest to szczególnie ważne w transporcie towarów: łatwo psujących się, wrażliwych na zmiany temperatury, czy też wymagających spełnienia wysokich wymogów bezpieczeństwa (zwłaszcza towarów uznanych za niebezpieczne). Na

krajowym rynku liderem jest LOT Cargo, który do przewozu ładunków wykorzystuje rejsy samolotów pasażerskich. Do tego celu wykorzystywane są dolne przedziały bagażowe, jakimi dysponują samoloty komunikacyjne (flota PLL LOT jest również flotą LOT Cargo).

W ubiegłym roku na pokładach polskich statków powietrznych przewieziono łącznie 46 tys. ton ładunków, a największy udział miały linie lotnicze: PLL LOT, SprintAir i Exin.

LOT Cargo przewiozło 24,7 tysięcy ton ładunków, głównie na połączeniach rejsowych realizowanych przez samoloty PLL LOT i Centralwings. Najwięcej ładunków przewieziono na trasach atlantyckich, do Stanów Zjednoczonych i Kanady. W Europie głównymi kierunkami były Niemcy i Wielka Brytania. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszyło się również połączenie do Pekinu uruchomione pod koniec marca 2008 r. Średnio na jeden azjatycki rejs ładowanych było 6,5 tony towarów, tj. o 2 tony więcej niż średni załadunek w rejsach z USA. Do głównych towarów przewożonych przez LOT Cargo w 2008 roku należała poczta, materiały przemysłowe, farmaceutyki, towary łatwo psujące się (żywność) i zwierzęta.

Samoloty Grupy **SprintAir** wykonały ok. 6,6 tys. lotów, przewożąc 12,2 tys. ton ładunków. Zasadniczym przedmiotem działalności były przewozy cargo realizowane w ruchu krajowym i międzynarodowym, głównie dla firm kurierskich UPS, TNT, DHL i FedEx, a także codzienny transport przesyłek pocztowych na zapotrzebowanie Poczty Polskiej. Na lotniskach krajowych załadowano 9578 ton, a za granicą - 2605 ton. Najwięcej ładunków przewożono do/z Skandynawii i krajów bałtyckich - 1720 ton.

W skład Grupy SprintAir wchodzi spółki: SprintAir, SprintAir Cargo, SprintAir Aviation School (realizująca szkolenia dla pilotów i operatorów kontroli bezpieczeństwa) oraz UAB SprintAir Kaunas (spółka została założona na Litwie pod koniec 2008 r.). Przewoźnik użytkuje dziewięć samolotów SAAB 340A, jeden L-410 i dwa wypożyczone wraz z załogami Antonowy An-26.

Lubelski przewoźnik **Exin** w 2700 rejsach przewiózł 9000 ton, z tego zdecydowaną większość w ruchu międzynarodowym. Przewozy wykonywane były na zamówienie znanych światowych firm kurierskich, głównie DHL oraz loty ad hoc na trasach m.in. z Polski, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji, Węgier, Republiki Czeskiej i Skandynawii. Exin użytkował sześć własnych samolotów typu An-26B oraz jeden leasingowany z Białorusi.

Przewozy w dziesięcioleciu 1999 - 2008

W okresie ostatniego dziesięciolecia przewozy pasażerskie zwiększyły się o 100% (1999 r. – 2,6 mln pas.), a tonaż przewiezionych ładunków o 59% (1999 r. – 29 tys. ton). Największy udział w rynku miała Grupa LOT (PLL LOT, EuroLOT i Centralwings), która realizowała 90-99% przewozów pasażerskich i 50-80% ładunków.

Podsumowanie

W 2008 roku na pokładach polskich statków powietrznych przewieziono 5246,4 tys. pasażerów i 46,1 tys. ton ładunków. W stosunku do wyników 2007 roku przewozy pasażerskie zmniejszyły się o 8,6%, a tonaż ładunków zwiększył się o 3,8%. Największy udział w rynku miała Grupa LOT (PLL LOT, EuroLOT i Centralwings), która zrealizowała 95,6% przewozów pasażerskich i 53,6% ładunków.

Tabela 1.

Wykaz firm posiadających certyfikat przewoźnika lotniczego AOC

/stan na dzień 06.03.2009 r./

Nazwa przewoźnika	Rejony żeglugi	Typy użytkowanych statków powietrznych
Polskie Linie Lotnicze LOT S.A., Warszawa	Europa, Ameryka Płn. i Płd., Atlantyk, Afryka, Środkowy Wschód i Azja	Boeing B767, B737, Embraer EMB-145, 170, 175
EuroLOT S.A., Warszawa	Europa	ATR-72, ATR-42
Nowy Przewoźnik Sp. z o.o. (CENTRALWINGS), Warszawa	Europa, Afryka, Środkowy Wschód i Azja	Boeing 737
Air Italy Polska, Warszawa	Europa, Ameryka Płn. i Płd., Atlantyk, Afryka, Środkowy Wschód i Azja	Boeing 757
Jet Air Sp. z o.o., Warszawa	Europa	BAe Jetstream 32
Przedsiębiorstwo EXIN Sp. z o.o., Lublin	Europa	Antonow An-26
White Eagle Aviation S.A., Warszawa	Europa	ATR-42, L-410
SP ZOZ Lotnicze Pogotowie Ratunkowe, Warszawa	Europa, Afryka, Środkowy Wschód i Azja	Piaggio P180, śmigłowce Mi-2, A109E
SprintAir S.A., Warszawa	Europa, Afryka, Środkowy Wschód i Azja	SAAB 340, L410
SprintAir Cargo Sp. z o.o., Warszawa	Europa, Afryka, Środkowy Wschód i Azja	SAAB 340
SkyTaxi Sp. z o.o., Dobrzeń Wielki	Europa, Afryka, Środkowy Wschód i Azja	SAAB 340
General Aviation Sp. z o.o., Góraszka	Europa	An-2. PZL-104, śmigłowce Bell 407, 427

Jet Service Sp. z o.o., Warszawa	Europa, Afryka, Środkowy Wschód i Azja	Cessna 525, CL-300, C-560, BD700
Direct Fly, Sp. z o.o., Warszawa,	Europa	Diamond DA-42
AD Astra Executive Charter Sp z o.o., Warszawa	Europa, Afryka, Środkowy Wschód i Azja	Beech 200GT

Źródło: Urząd Lotnictwa Cywilnego

TABELA 2

Przewozy pasażerów i ładunków zrealizowane przez polskich przewoźników w dziesięcioleciu 1999-2008

Lata	Pasażerowie /w tys./		Ładunki /w tys. ton/	
	Ogółem	w tym: PLL LOT, EuroLOT	Ogółem	w tym: PLL LOT
1999 r.	2619,0	2602,9	29,0	24,2
2000 r.	2889,0	2791,4	27,8	22,7
2001 r.	3509,2	3286,3	26,7	21,3
2002 r.	3733,3	3432,1	28,8	20,9
2003 r.	3995,3	3742,1	30,5	21,5
2004 r.	4534,7	4022,5	30,0	21,8
2005 r.	4564,2	3553,7	30,0	20,5
2006 r.	5299,4	3708,3	40,0	24,6
2007 r.	6122,8	4383,3	44,4	22,6
2008 r.	5246,4	4056,6	46,1	24,7

Źródło: opracowanie własne

Opracowanie:

Jerzy Liwiński – Ośrodek Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej ULC

*** W przypadku korzystania z powyższych danych, prosimy o podawanie źródła ich opracowania.**